

Is Music Kosher? A History of Jewish Song in Prayer and Beyond

Part 3: Are the Maccabeats Kosher? Harmony and Dissonance in Renaissance Italy

I. Using non-Jewish Music in Shul

1) Chagigah 15b

אָכער מאַי — זָמַר יְוֹנִי לֹא פֶּסֶק מִפּוֹמִיָּה

Acher, what was his failing? Greek tunes never ceased from his mouth.

2) R. Samuel Archivolti (1515-1611), *Arugat ha-Bosem* 100b

דברי חשק עלתם חלילה • ונחומה נדבר ומה ננטק על קנת חזני דורנו
שמנגנים התפלות הקדושות בנגוני שירי חול מההמון ומחוץ הדבור
הסקרש יפול בך עתם נבול פה ודבר ערוה • הלא על כל אלה לווח הנביא

How can we justify the actions of a few cantors of our day, who chant the holy prayers to the tunes of popular secular songs? While reading sacred texts they are thinking of obscenities and lewd things.

3) R. Yosef Yuzpeh Hahn (early 18th century Frankfurt), *Sefer Yosef Ometz* 602

תרב

אין לעשות ניגונים כליל שבת ומוצאי שבת בניגוני זמרי הנכרים כמו
כל מקרש וברכות עתים וכיוצא וכל שכן שלא יעשו ניגונים אלו בבית הכנסת
ולא כמתחכמים למצוא להם היתר באמרם שכל ניגוניהם ננוכים הם אחם
מאתנו בזמן שבית המקדש קיים שהרי מצינו מצבה שהיתה אהובה לפני
המקום בזמן האבות אכן על ידי שעשאוה הכנענים חק לעבודה זרה שנא
אוהה הקרוש כרוך הוא ואסרה.

One should not make tunes for Friday night and after Shabbat with the tunes of non-Jewish songs like [people do for] *Kol Mekadesh*... And certainly one should not sing these tunes in shul. And don't be overly smart and find a *heter* by saying that all the tunes are stolen from us from the time when the Temple was standing—we find that a *matzevah* [pillar altar] that was liked by God in the time of the Patriarchs, once it was used by the Canaanites for idol worship, God hated it and prohibited it.

4) Rema to Shulchan Aruch Orach Chayim 53:25

וש"צ המנבל פיו או שמרנן בשירי הנכרים מוחין בידו שלא לעשות כן ואם אינו שומע מעבירין אותו

And a prayer-leader who fouls his mouth (ie. uses foul language) or sings non-Jewish songs, we warn him not to do this, and if he does not listen, we remove him.

5) Mishneh Berurah to Rema Orach Chayim 53:25

(פב) בשירי הנכרים - ר"ל בניגון שהנכרים מנגנים בו לעבודת גילולים שלהם וב"ח בתשובה סי' קכ"ז כתב דוקא בניגון שמיוחד לזה

Non-Jewish songs – this means a song that the non-Jews sing for their foreign worship. And the Bach [R. Yoel Sirkis] in Teshuva 127 writes that this [prohibition] only applies to a tune that is exclusively designated for this.

II. The Music Libel Against the Jews

6) Thomas Coryat (c. 1577-1617), *Coryat's Crudities* (1611)

[Describing in a synagogue in Venice] ...an exceeding loud yaling, undecent roaring, and as it were a beastly bellowing of it forth. And that after such a confused and hudling manner, that I thinke the hearers can very hardly understand him: sometimes he cries out alone, and sometimes againe some others serving as it were his Clerkes hard without his seate, and within, do roare with him, but so that his voyce (which he straineth so high as if he sung for a wager) drowneth all the rest.

7) Samuel Pepys (1633-1703), *Diaries* (Oct. 14, 1663)

And anon their Laws that they take out of the press are carried by several men, four or five several burthens in all, and they do relieve one another; and whether it is that every one desires to have the carrying of it, I cannot tell, thus they carried it round about the room while such a service is singing. And in the end they had a prayer for the King, which they pronounced his name in Portugall; but the prayer, like the rest, in Hebrew. But, Lord! to see the disorder, laughing, sporting, and no attention, but confusion in all their service, more like brutes than people knowing the true God, would make a man forswear ever seeing them more and indeed I never did see so much, or could have imagined there had been any religion in the whole world so absurdly performed as this.

8) Charles Burney (1726-1814), *The Present State of Music in Germany, the Netherlands, and United Provinces: Or, the Journal of a Tour Through Those Countries, Undertaken to Collect Materials for a General History of Music* (1775)

which were far superior to the rest. At the end of each strain, the whole congregation set up such a kind of cry, as a pack of hounds when a fox breaks cover. It was a confused clamour, and riotous noise, more than song or prayer. However, this is a description, not a censure of Hebrew music, in religious ceremonies. It is impossible for me to divine what ideas the Jews themselves annex to this vociferation, I shall, therefore, neither pronounce it to be good or bad in itself, I shall only say, that it is very unlike what we Christians are used to in divine service.

III. The Debate in Renaissance Italy and its Halakhic Aftermath

9) R. Leon (Yehuda Aryeh) de Modena (1571-1648), *Teshuvot Ziknei Yehuda* 6

ואיני רואה שיטיל ספק כל מי שיש לו מוח בקדקדו דלהלל לד' בזמרה בבית הכנסת בשבתות רשומים ויום טוב יקרא דבר מצוה כמו לשמח חתן וכלה ... ומצוה על הש"ץ להנעים קולו בתפלתו ביותר, ואם יכול להשמיע קולו יחידי כאלו עשרה משוררים יחד האם לא יהיה טוב, או אם יעמדו אצלו מסייעים אשר חננם ד' קול ערב ובלי סדר רק א"ה אריאה כנהוג כל היום בין קהלות האשכנזים יזמרו עמו ויקרה שיתיחסו ויערכו לו האם יחשב להם חטא, ... ואם כן אטו בשביל שחנן ד' לאלה ידיעת החכמה כסדרה ובאים לכבד בה ד' יהיו חטאים בנפשותם, חלילה, נגזור אם כן על שלוחי צבור שיהיו נוערים כחמורים ולא ינעימו קולם, ... ואנו אשר היינו בעלי המוסיקא בתפילותינו והודאותינו עתה נהיה לבוז אל העמים אשר יאמרו כי אין אתנו יודע עוד חכמה ונצעק אל אלקי אבותינו ככלב וכעורב, סוף דבר אין בזה ודאי משום אל תשמח ישראל אל גיל ולא עלה על דעת שום ב"ד או חכם לאסור מלשבח לד' יתברך בקול היותר נעים שאפשר ובחכמה הזאת המעוררת הנפשות לכבודו

And I do not see how anyone who has a mind in his head could cast doubt that praising God with song in the synagogue on Shabbatot that are marked as special and on festivals should be called a mitzvah—just like bringing joy to a bride and groom. ... And it is a mitzvah for the shaliach tzibbur to make his voice especially pleasant in his prayer. And if he is able to project his voice alone as though ten singers were singing together—would that not be good? Or if assistants stand with him, whom God has endowed with a sweet voice, and without formal [musical] arrangement [via composition], but merely *ad aria* as is customary all day among Ashkenazic

communities, and it should happen that they relate to and coordinate with him, would it be considered a sin on their part? ... And if so, is it because God has granted these people knowledge of [polyphonic] musical composition, and they come to honor God with it, that they should be sinners with their very souls? God forbid! Shall we then decree that prayer leaders must bray like donkeys and not make their voices pleasant? ... And we, who once were masters of music in our prayers and praises—shall we now become an object of contempt among the nations, who will say that no one among us knows wisdom anymore, and that we cry out to the God of our ancestors like dogs and ravens? In short: there is certainly no concern here of ‘Do not rejoice, O Israel, unto exultation,’ nor did it ever enter the mind of any court or sage to forbid praising the blessed Lord with the most pleasant voice possible, using this wisdom [of polyphonic musical composition] that arouses souls for His honor.

10) Salamone de Rossi (c. 1570-1628), *Hashirim Asher Le-Shlomo* (1622)

1

ארבעה קולות

כאמ

משה קבוצי עם

מעלה חמוני

לדיתנו

כתר

כבודו מקום איה לזה זה שואלים משרתיו עולם מלא כבודו

יום כבל תמיד ובוקר ערב שמו את חמיהם לעמו יפן מכקומו

הוא מושיענו הוא מלכנו הוא אבינו הוא אלחינו אחד

חן כל לעיני שנית ברחמינו ישמיענו

אלהיכם ח' אני

חלליה ודור לדור ציון אלחיד לעולם ה' ימלך

חלליה חלליה

כ א ז

בחורס לומרים:

כתר יתנו לך (יהוה אלהינו מלאכים) המוני מעלה עם (עמך ישראל) קבוצי משה יחד כלם קדשה לך ישלשו כמה שנאמר עליך נביאך וקרא זה אליה ואמר קו"ם: קדשו קדוש יהוה צבאות מלא כלי הארץ כבודו: מון: כבודו מלא עולם משרתיו שואלים זה לזה איה מקום כבודו לעמם ברוך יאמר קו"ם: ברוך כבוד יהוה מקומו: מון: מקומו (הוא) יפן (ברחמי) לעמו המיחדים את שמו ערב ובקר תמיד בכל יום פעמים באהבה ואומרים שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד: אחד הוא אלהינו הוא אבינו הוא מלכנו הוא מושיענו הוא ישמיענו ברחמי שנית לעיני כל יחי להיות לכם לאלהים: קו"ם: אני יהוה אלהיכם: מון: ובדברי קדשך כתוב לאמר קו"ם: ימלך יהוה לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:

חמשה קולות יי

וימליך כרעותיה רבא בעלמא רבא שמיא ויתקדש יתגדל

דכל ובחי ובזיכון בחייכון מלכותיה

אמן ואמרו קריב ובזמן בענלא ישראל בית

יתפאר וישתבח יתברך

ויתהדר ויתעלה ויתנשא ויתרום

תוא בריך דקדשא שמיא ויתחלל

שירתא ברכתא כל מן לעילא לעילא

אמן ואמרו בעלמא ראשון ונחמא חושבנא

11) R. Yisrael Moshe Hazzan (1808-1862), *Krach Shel Romi* 1

היה הדר ביה והאמ' אחו' ובעיר אנ' ערי שמים
וארץ שכהותי בעיר גדולה
של חכמים ושל קופרים סגו' רנא וע"א ראיתי
מגדולי החכמים המפורסמים - שהיו משוררים גדולים
על משקל המוסיקא וכראשם הר' המופלא **אברהם**
הבהן אריאש זלה"ה - ולמשקל
המוסיקא של ימים נוראים
הזריכה הכנעה גדולה נפדאת אללס חיוון - היו הולכים
בכנסיית הנוצרים מאחרי הפרגוד כימי חנם - להזלמר
מהם אותה הקול המוכנע המשכר הלב - והיו מקדדים
מאותם הקולות קדישים וקדושות דבר פלא - ומעשה
רכ כזה הוא סיוע גדול על כל האמור ומפירש לעיל
ודיו בום - ושוכ אחר סמוך מלאתי כהשוכת הגאונים

הנגנון של העמים אסור - ימלא בעל דין לחלוק ולומר
מהיכן נשאר לנו הישראלים הנגונים והקולות ערביות
של שירי דוד נעו"ז הנשמעים כערו קדשנו והלא מקדש
מלא דיכר הכתיב איך נשיר את שיר ה' על ארמנו
נכר - וממילא נשחכח כאשר הוא האמת (ואומרים שלא

ובכל מקום שגלו נתלמדו ישראל נגוני אותם הארצות
וכא"ו וכל ערכיה קול נגוני התפלו והקדישים והקדושים
כילס על נגון ערכי וכעורקיה קולות טורקיות וכאדוס
קולות ארומי' ומי ויכל להכחיש את המושג החס נאמר
דכל ישראל שגו כרואה אלא ודאי דלא קבדין כי הם
על הלשון שיהיה כלשון הקודש אבל על הנגון מה
נוכל לעשות מאחר כי לא נשאר לנו זכר נגונינו
הקדושים וע"ז וזכה דקדק הנאמן ז"ל לומר שאינו כלשון

And I call heaven and earth as witness that when I was in the great city of wise men and scribes called Smyrna I saw some famous and great wise men that would sing with musical notation. ... And for the music of the High Holidays that required great subtlety that they called *chazzanut*, they would go to the Christian churches behind the curtain on their festival days to learn from them that subdued sound that breaks the heart, and they would make from those sounds wondrous kaddishim and kedushot ... For from where would we have the sweet tunes of David that were once heard in our holy city? Is it not a verse? "How can we sing the songs of God on foreign soil?" It was forgotten and that's the truth ... And in every place they were exiled, the Jews learned the tunes of those lands. In Israel and all of Arabia, the sound of the tefillot and kaddishim and kedushot is all with Arabic tunes. And in Turkey it sounds Turkish. And in Christian lands it sounds Christian. And who can contradict what's obvious—can we say that all of Israel is mistaken to do this? Rather, it's certain that we only care that the language be the Holy Tongue, but about the tune, what can we do after we have no remnant of our holy tunes?

12) R. Eliezer Yehuda Waldenburg (1915-2006), *Tzitz Eliezer* 13:12

ונודעזעתי לשמוע דברים כאלה יוצאים מפי בעל התשובה שם, איך אפשר להטיף אמרים ולומר שהנגונים שמנגנים הנוצרים בפולחנם בבתי כנסיותיהם המה באמת נגונים מוכנעים ומביאים אהבת האל ויחודו? ... ועוד לכתוב שגם חובה עלינו ללמוד מהם ניגונים. כדי לפאר עי"כ בית אלקינו? לא יאומן כי יסופר ... כי הכנסת והלבשת שירי תפלה ובקשות בבתי הכנסיות, בניגוני - עגבים הרי זה כמכניסים אל הקודש אש - זרה אשר לא צוה ה' ... וגם עצם שבחו את הנגינה בביהכ"נ עפ"י חכמת המוסיקה, ואת הש"ץ אשר יוכל להשמיע קולו יחידי כאלו עשרה משוררים יחד, הוא מגוחך ובלתי מקובל, וכפי שכותב שם בעצמו שהמתנגדים לכך היו רובם מתופשי התורה ... אולם אין להתפעל מדברי החכם האטלקי הזה, והדבר לא צריך להיות לפלא אם כותב מה שכותב, כי היו היה האיש אדם הפכפך, המתהפך בדיעותיו כחומר חותם, מנהל מלחמות נגד רבני וגדולי עירו בצורה לא פחותה ממלחמת המשכילים נגד רבני דורם, ולא בעיני אחד היה מוחזק ככופר, והנראה מכפי עדות עצמו הלך בלי כובע על הראש ברחובות קריה ... וכל ימיו עד זקנה ושיבה היה משחק בקוביא ולא היה יכול בשום פנים להגמל מזה הגם שהיה מפסיד סכומים עצומים והדבר גרם להפרעת חיי המשפחה שלו (יעוין מדברי עצמו בזה בספרו חיי יהודה). חיבר ספרים נגד חכמת הקבלה והזוה"ק ועוד, למד ולימד להתחבר עם הנוצרים וכומריהם, הטיף למיזוג חכמת ישראל וחכמת יון

I trembled to hear words like these come from the mouth of the teshuva's author. How is it possible to preach and say that the tunes the Christians sing in church are in truth subdued tunes that bring one to the love and Oneness of God? ... And furthermore, to write that we are even obligated to learn their melodies in order thereby to glorify the synagogue? It is unbelievable to

be told! ... For the introduction and clothing of songs of prayer and supplication in synagogues with love songs is like bringing into the Sanctuary a strange fire that God did not command. ... And even the very praise of musical performance in the synagogue based on the science of music [that Modena allowed], and of a prayer leader who is able to project his voice alone as though ten singers were singing together, is ridiculous and unacceptable. And as he himself writes there, those who opposed this were the majority of Torah scholars. ... However, one should not be impressed by the words of this Italian sage, and the matter should not be surprising if he writes as he does, for the man was fickle, constantly changing his opinions like clay under a seal. He conducted battles against the rabbis and great scholars of his city in a manner no less severe than the wars of the maskilim against the rabbis of their generation, and in the eyes of more than one he was regarded as a heretic. And it appears from his own testimony that he would walk through the streets of the city bareheaded. ... And all his days, until old age, he gambled with dice and could in no way rid himself of this, even though he lost enormous sums and this caused disruption of his family life (see his own words on this in his book *Chayei Yehudah*). He authored books against the wisdom of Kabbalah and the holy Zohar, and more besides; he studied and taught to associate with Christians and their priests; he preached the blending of the wisdom of Israel with the wisdom of Greece.

13) R. Ovadia Yosef (1920-2013), *Yechaveh Daat* 2:5

אבל לומר שירי קודש ופזמונים במנגינה שחברה בלחן של שירי עגבים, נראה שאין בזה איסור כלל. ובאמת שמעשה רב בכמה גאוני ישראל שחיברו שירות ותשבחות על פי הלחן של מנגינות שירי עגבים, ומהם שירי הבקשות הנאמרים כיום בכל ליל שבת ברוב קהל ועדה בבתי הכנסת של הספרדים ועדות המזרח בארץ ובתפוצות הגולה ... וכן בדורותינו אלה זכינו לשמוע מפה קדשם של שליחי צבור תלמידי חכמים צדיקים וישרים בעלי קול נעים שהתפללו בנעימה מזרחית, ובהרכבת מנגינות של שירי עגבים בקטעים מסויימים שבתפלה ובקדיש ובקדושה, ולקחו מזמרת הארץ בידם, לשורר לה' יתברך הבוחר בשירי זמרה, בנועם שיח סוד שרפי קודש. ולב הקהל נמשך אחריהם בדחילו ורחימו בשמחה טוב לבב בתודה ובקול זמרה, אשרי העם שככה לו ... וכן העיד הגאון רבי ישראל משה חזן, אב"ד רודוס, בשו"ת כרך של רומי (סימן א), שכן נהגו בארץ ישראל לנגן התפלות וקדישים וקדושות כולם על פי הלחן של ניגוני ערבים, ובטורקיה על פי מנגינות טורקיות, ובאדום על פי המנגינות שבארצותם. ואין להקפיד כי אם על תוכן המילים ... וכל הלכה שהיא רופפת בידיך צא וראה מה הצבור נוהגים ונהוג כן.

However, to sing sacred songs and piyyutim to the melody of love songs [or secular songs] is not prohibited at all. Indeed, there is abundant precedent among many of the great sages of Israel who composed songs and praises according to the tunes of secular melodies. Among these are petitionary prayers that are recited today every Friday night by most congregations in synagogues of the Sephardic and Edut Ha-Mizrach communities in the Land of Israel and throughout the Diaspora. ... And likewise in our own generations, we have merited to hear from the holy mouths of prayer leaders—Torah scholars, righteous and upright men with beautiful voices who prayed in an Eastern style, and who wove melodies of secular songs into certain sections of the prayer, the Kaddish, and the Kedushah, taking ‘the choicest of the land’ in their hands to sing to Hashem, who chooses the choicest of melodies, with the pleasant discourse of the secret speech of the holy seraphim. And the heart of the congregation was drawn after them with awe and love, in joy and gladness of heart, with thanksgiving and with song; fortunate is the people for whom it is thus. ... And so testified the gaon R. Yisrael Moshe Chazzan, Av Beit Din of Rhodes, in *Responsa Krach shel Romi* (Siman 1), that such was the custom in the Land of Israel—to chant all the prayers, Kaddishim, and Kedushot according to the tunes of Arab

melodies; and in Turkey according to Turkish melodies; and in Christian countries according to the melodies of their lands. **And one should be strict only with respect to the content of the words.** ... ‘And as with any halacha that is uncertain in your hands—go out and see what the community practices, and practice likewise.’